

УДК 811.161.2

<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2021.28.250382>

НАТАЛІЯ СКИБУН

ORCID: 0000-0003-2962-4725

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ

НАЦІОНАЛЬНІ ТЕЗАУРУСИ ПРЕДМЕТНИХ ГАЛУЗЕЙ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянуто важливість та необхідність формування і використання україномовних спеціалізованих ресурсів-тезаурисів різних сфер, які виступатимуть дієвим інструментом професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти медичного профілю не тільки у рамках отримання базової вищої освіти, а й отримання нових знань у рамках неперервної освіти (упродовж всього життя). Наголошено, що національний україномовний тезаурус повинен бути адаптованим та/або тотожним загальноосвітнім тезаурусам (на сьогодні досить поширеними є англомовні тезауруси для світового ринку праці та світового освітнього простору).

Ключові слова: українська мова як іноземна, слова, терміни, тлумачення, словник, тезаурус

Постановка проблеми. Сучасні реалії відкривають нові можливості перед людиною в частині відкритого простору (світу), зростання рівня мобільності та фізичної свободи. Для задоволення сучасних запитів з ринку праці освітня сфера вимушена виходити за рамки національних кордонів та створювати універсальний, стандартизований, інтегрований глобальний освітній продукт та забезпечувати надання таких освітніх послуг. На сьогодні вітчизняні ЗВО здійснюють підготовку фахівців державною мовою – українською, а тому іноземним студентам, що отримують освіту в Україні необхідно мати відповідний рівень знання української мови (як іноземної). Як відзначає Л. Витгенштейн, «в якості обмежувача повноти знання виступає лінгвістичний бар'єр: людина може знати лише те, що дозволяють їй сформулювати засоби мови, які нею використовуються» (Луков, 2004). Отож, щоб іноземний студент приступив до вивчення предметів фахового профілю, рівень його мовної та мовленнєвої компетентностей повинен відповідати науковому рівню. Це вимагає вивчення лексики та семантики, а також знання термінологічної бази цієї сфери, в якій іноземний студент набуває компетентностей (у нашому прикладі – медична сфера), коли вивчення фахової термінології відбувається у «термінознавчому, лексикографічному, структурно-семантичному та перекладознавчому вимірах» з відповідним «лексикографічним описом термінодиниць» (Дев'ятко, 2004). Отож важливим інструментом вивчення мови є словники тлумачно-перекладного типу та термінологічні словники. Ось чому для поширення вивчення української мови як іноземної необхідним є створення достатньої кількості словників, ресурси яких можна використовувати як у навчанні (базова та неперервна освіти), так і у професійній діяльності (як всередині країни, так і на глобальному ринку праці), а особливого значення почали набувати так звані тезауруси, які виступають «як інформаційно-пошуковий тип словника, в якому в абетковому порядку зафіксовано терміни та певної галузі знань із поданням їх ієрархічних та корелятивних відношень, а також тлумачний словник, що охоплює певний шар лексики» (Словник синонімів). На сьогодні гостро стоїть потреба у створенні достатньої кількості електронних ресурсів-тезаурисів з української мови загального характеру і особливо важливо, то це – спеціалізованих онлайн ресурсів-тезаурисів за професійним спрямуванням. В нашому випадку це медична сфера та освіта в медичній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що питання формування та використання ресурсів-тезаурисів як важливих інструментів сучасної професійно-мовленнєвої підготовки спеціалістів та під час неперервної професійної освіти професіоналів досліджувалися такими дослідниками як: Т. Андрусенко, Л. Величко, Ю. Дев'ятко, Вал. Луков, Вл. Луков, В. Огнев'юк, Т. Павленко, С. Сисоєва, О. Сірук, О. Стрижак, Л. Філюк тощо.

Незважаючи на досить широкий спектр проведених досліджень, питання адаптації іноземних студентів для навчання у закладах вищої освіти, питання формування та використання спеціалізованих онлайн ресурсів-тезаурисів медичної сфери як важливих інструментів професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти медичного профілю **виступає частиною загальної проблеми**, котрій присвячується означена стаття.

Метою статті є дослідження формування та використання спеціалізованих ресурсів-тезаурисів медичної сфери як важливих інструментів професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти медичного профілю.

Методи дослідження, використані у процесі написання статті, передбачають застосування загальнонаукових та емпіричних прийомів, що ґрунтуються на системному підході. Крім цього, у процесі роботи застосовувались такі загальні методи досліджень, як узагальнення та порівняння. В результаті проведеного аналізу визначено основне коло питань, які виникають у рамках дослідження необхідності формування та використання спеціалізованих ресурсів-тезаурисів медичної сфери як важливих інструментів професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти медичного профілю.

Виклад основного матеріалу. Формування нового українського освітнього простору базується на нових сучасних принципах, вимогах, стандартах та законодавчому полі, які відображені у положеннях Концепції Нової Української Школи, Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», серед яких є використання державної української мови під час навчання, а також відзначено базові компетентності, які повинні розвиватися упродовж усього періоду навчання людини. Зважаючи на вказане, формування національного освітнього простору здійснюється українською мовою. Вказане починає впливати на формування україномовного освітнього, наукового та професійного середовищ, витісняючи російськомовне. Це є важливим, оскільки раніше навчання іноземних студентів відбувалося російською мовою (історично з часів СРСР в українських вузах навчання здійснювалося в основному російською мовою).

Перехід на україномовне навчання, особливо іноземних студентів поставив перед вітчизняною освітньою сферою багато питань, серед яких створення, упорядкування та постійне оновлення словникового та термінологічного наповнення україномовними словами, термінами на науковому, педагогічному та професійному рівнях. А зважаючи на подальшу інтеграцію вітчизняного освітнього простору та ринку праці у світовий освітній простір та глобальний ринок праці, вказані заходи необхідно корелювати із світовими процесами утворення та упорядкування нових слів і термінів у науковій, освітній та професійній сферах, щоб національний мовний простір формувався разом із глобальним світовим. Тільки так вітчизняний освітній простір може зацікавлювати іноземних студентів, які хочуть отримати професійну освіту в Україні. Так, Т. Андрусенко та О. Стрижак відзначають, що «коли постає питання оволодіння знаннями й використання знань, у пригоді може стати предметний тезаурус», де «кожне поняття, що внесене до тезауруса, перебуває в багатовимірному семантичному полі (в контексті), у смислових відношеннях з іншими поняттями, завдяки цьому зміст поняття розкривається найповніше», а тому «володіння тезаурусом розширює функціональність теоретичних знань, роль яких у творчій діяльності людини ще ніхто не скасовував» (Величко, 2014).

На сьогодні є запит на формування (супроводження, наповнення та постійне оновлення) сучасного тезаурусу професійної української мови, адаптованого до постійного збільшення кількості нових слів, термінів. Це потребує кропіткої та постійної спільної роботи науковців-мовників разом із фахівцями різних сфер, адже тільки «у процесі наукового дослідження відбувається тезаурусне моделювання знань, визначення і класифікація базових понять за принципами (історизму, системності, цілісності, автономності, антропологічності, онтологічності, діалогічності, самопізнання, креативності, фрактальності, тезаурусного моделювання), що скорельовані на розробку моделі нового наукового знання в предметній площині дослідження», де «тезаурус наукового дослідження є моделлю знань, що є проєкцією на реальні освітні процеси», а «детальна розробка понятійного апарату наукового дослідження сприяє підвищенню рівня теоретичного аналізу освітніх проблем і проведення дослідно-експериментальної роботи» (Огнев'юк, 2012). Так, на сьогодні відбувається зростання кількості різних онлайн ресурсів-тезаурисів, які стають певним підґрунтям для реалізації проєктів з формування спеціалізованих ресурсів-тезаурисів за різними сферами, які вкрай потрібні для професійно-мовленнєвої підготовки не тільки вітчизняних студентів, а й іноземних студентів у закладах вітчизняних ЗВО. До того ж поширення кількості спеціалізованих онлайн ресурсів-тезаурисів (далі – СОРТ) з відкритим доступом позитивним чином впливають на процеси адаптації щодо мовленнєвої компетенції та отримання професійної освіти у вітчизняних ЗВО, оскільки «рівень розвитку інформаційних технологій в Україні дозволяє, а потреби користувача вимагають зосередитися на розробленні саме комп'ютерних тезаурисів різних типів: як загальномовних, так і вузькогалузевих термінологічних» (Сірук, 2006).

Наприклад ресурс *МОВА. info/ Лінгвістичний портал (мова. info)*, де розміщено такі словники: «Частотні словники; Граматичний словник української мови (словозміна); Синтез англійських парадигм; Електронний словник мови Тараса Шевченка; Проєкт словника суржику; Відкритий словник; Чотиримовний науковий словник; Труднощі англійського слововживання; Таблиця термінів диференційної геометрії; Українсько-італійський словник; Словник порівнянь; Тезаурус з комп'ютерної лексикографії; Короткий українсько-сербський словник сполучуваності слів; словник іншомовних слів; Словник українських приєдників колокацій; Лінгвістична енциклопедія; Тезаурус з лінгвістичної термінології; Словник українських предикативних колокацій; Семантичний словник української мови.» (Мова info).

Далі можна привести приклади таких онлайн ресурсів як: Словник українських синонімів онлайн (Словник синонімів); ABC THESAURUS (ABC); Словник української мови. Академічний тлумачний словник

(1970-1980) (Словник української мови); Пошук слів у тезаурусі (Пошук слів). В свою чергу «комп'ютерний тезаурус дієслів української мови виступає у трьох основних іпостасях: як теоретична логіко-семантична модель лексики; як багатопланова довідкова система та як інструмент для проведення лексико-семантичних досліджень» (Сірук, 2006). На сьогодні освіта все більше набуває ознак «неперервності», коли людина упродовж усього життя навчається, отримує нові знання як у тій сфері, в якій отримувала базову освіту, так і в інших. А тому «формування тезаурусу неперервної професійної освіти як наукового світогляду людини», які відбуваються в рамках «аналізу, синтезу і узагальнення інформації, що належить до різних наук і предметних галузей знань» (Огнев'юк, 2012). Ось чому розглядаючи «науковий тезаурус дослідження неперервної професійної освіти, відзначає, що «його формування здійснюється «з понять, які є близькими або адекватними за своїм семантичним навантаженням» і до яких, зокрема належать такі «словосполучення, що відображають різні змістовні площини «професійної освіти» (неперервна, середня, вища, педагогічна, післядипломна), «професійної підготовки» (організація, управління, умови, педагогічні технології); «компетенції» (професійна, педагогічна, комунікативна, інформаційна тощо) та «спеціальності» (вищої освіти, педагогічні, широкого профілю, подвійні, поєднані, додаткові); словосполучення, що відображають вертикальну структуру понятійного поля «неперервної професійної освіти» (освітньо-кваліфікаційні рівні, ступені вищої освіти, допрофесійна, післядипломна, професійна підготовка в навчальному закладі тощо); поняття, що відображають горизонтальну структуру понятійного поля «неперервної професійної освіти» (система, структура, форми, компоненти, факторний аналіз); поняття, за допомогою яких доцільно аналізувати поняття «неперервна професійна освіта», як от управління неперервною професійною освітою, якість неперервної професійної освіти, якість менеджменту неперервної освіти, результат неперервної освіти.» (Огнев'юк, 2012).

Результатом таких наукових заходів повинно стати створення та функціонування сучасного «україномовних науково-професійних віртуальних онлайн тезаурусів» (далі – УНПВОТ), що дасть змогу отримати досить дієвий інструмент професійно-мовленнєвої підготовки вітчизняних та іноземних студентів у ЗВО за різними профілями, а також підвищувати кваліфікацію та допомагати науковцям-мовцям та науковцям різних сфер. Таким чином, «принцип тезаурусного міждисциплінарного моделювання знання дозволяє досліднику вийти за межі мови однієї наукової галузі знань», а «відтак відбувається обмін інформацією між науковцями, що сповідують різні освітні парадигми, науковими школами, концептуальні ідеї яких набувають формальних ознак у педагогічних теоріях» (Огнев'юк, 2012), що є позитивним комунікативним елементом формування сучасного як наукового-мовного, так і мовного середовищ різних сфер життя та освіти.

Прикладом створення тезаурусу світового глобального рівня є Тезаурус MeSH (Medical Subject Headings) (<https://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>) (Філюк, 2016), що є «керованим та ієрархічно організованим словником, створеним Національною медичною бібліотекою США», який «використовується для індексування, каталогізації та пошуку біомедичної та медичної інформації». При цьому MeSH включає заголовки предметів, що з'являються в MEDLINE/PubMed, Каталогі NLM та інших базах даних NLM» (Філюк, 2016). Так, «Основними лексичними одиницями MeSH є дескриптори і модифікатори. Перші слугують для позначення предметів (тем), що описуються в документах, другі – для позначення аспектів дослідження цих предметів (історія, походження, призначення, дослідження, дія на предмет, його взаємодії з іншими предметами тощо).» (Павленко, 2010).

Розглядаючи функціонал вказаного Тезаурусу MeSH, можна відзначити, що його структура складається з двох частин, а саме: «1) Алфавітний перелік термінів з перехресними посиланнями: дескриптори (або ПР) – характеризують предмет або зміст: органів, хвороб, лікарських препаратів, лікувально-профілактичних установ, професій і виробництв і так далі; модифікатори (або підрубрики) – використовуються при індексуванні шляхом приєднання їх до ПР, щоб групувати разом документи, присвячені певному аспекту даної ПР; інші терміни – синоніми або семантично зв'язані терміни, які є перехресними посиланнями до дескрипторів. 2) Ієрархічна структура («дерево»), що має 11 рівнів. Перший рівень ієрархії включає 16 основних категорій» (Павленко, 2010). При цьому Т. Павленко, яка досліджувала Тезаурус MeSH як основу лінгвістичного забезпечення автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем медичних бібліотек зазначає, що «використання тезаурусу MESH вимагає від індексатора і користувача певного знання наукової термінології» (Павленко, 2010), а тому рівень мовної та мовленнєвої разом із професійною компетентностями повинні бути достатніми для можливості користуватися спеціалізованими тезаурусами у свої професійній діяльності, а також під час неперервного навчання. Так, Л. Філюк, досліджуючи питання «моделювання тезаурусу української медичної термінології» в рамках «сучасної медичної термінології, представленою складною системою, сукупністю медичних і парамедичних термінів, що склалися внаслідок багатовікового розвитку світового лікування й медичної науки, яка і донині розвивається динамічно», відзначає «лексико-семантичні словотворчі процеси формування медичної термінології та вторинної номінації за допомогою запозичення і термінологізації», розглядає «медичний термін» як «мовну одиницю, яка зберігає загальні лексичні ознаки одиниць природної мови в медичній термінологічній базі даних (макросистемі), що представляє собою сукупність колективного знання конвенційної і комплементарної (неконвенціональної) медицини (мікросистем)», а саме формування термінів у такі способи: «1) семантичні способи термінотворення, що включають міжсистемне запозичення лексем і

запозичення іншомовних лексем і терміноелементів, термінологізацію загальноновживаного значення слова, метафоризацію, метонімічне перенесення; 2) морфологічні способи термінотворення; 3) синтаксичні способи термінотворення; 4) морфолого-синтаксичні способи термінотворення.» (Філюк, 2016). Так, слід відзначити, що «доцільність лексикографічного відтворення стоматологічних термінів у цільовій мові з опорою на тезаурусний підхід до терміносистеми, лексико-тематичну стратифікацію вузькоспеціальних стоматологічних термінів та їхні типи (дериваційні, словотвірні, за шляхами поповнення)» в кінцевому результаті «дозволяє здійснити лексикографічний опис терміноодиниць й уможливило цілісне відтворення терміносистеми з відображенням в її межах лексико-семантичних зв'язків» (Дев'ятко, 2004). При цьому процеси створення нових термінів тільки прискорюються, адже на сьогодні відбувається збільшення рівня проникнення цифрових, інформаційно-комунікаційних технологій у професійні сфери, а також поєднання професій із різних сфер. Такі міждисциплінарні комунікації, коли поєднання та взаєпроникнення слів та термінів створюють нове розуміння вже існуючих термів та створюють нові терміни. Так, в рамках дисертаційної роботи «Типологія стоматологічної термінології в українській і англійській мовах та її лексикографічне відтворення» Ю. Дев'ятко було запропоновано «концепцію укладання англо-українського тлумачного словника стоматологічних термінів» на базі «лексикографічного відтворення сучасної стоматологічної термінології, що базується на конструюванні тезаурусної моделі терміносистеми, виокремленні лексико-тематичних груп термінів, їх дериваційних і словотворчих типів та типів за шляхами поповнення», а також ним запропоновано поділ термінів на групи: «вузькоспеціальні», «загальномедичні», «анатомічної номенклатури» та «фармацевтичного спрямування» (Дев'ятко, 2004). Важливим аспектом такої білінгвальності є отримання термінологічної двомовної (українська-англійська) бази, яка тільки збільшує мовленнєву компетентність іноземних студентів, які навчаються у вітчизняних ЗВО медичного профілю. Таким чином, основним практичним завданням формування та використання спеціалізованих ресурсів-тезаурусів медичної сфери є важливим інструментом професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у ЗВО медичного профілю з огляду на унормування української медичної термінології та «введення цієї термінології до вживання – за допомогою укладення відповідних словників, довідкових та навчальних видань» (Дев'ятко, 2004).

Висновки. Підсумовуючи дослідження необхідності формування та використання спеціалізованих ресурсів-тезаурусів медичної сфери як важливих інструментів професійно-мовленнєвої підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти медичного профілю необхідно відзначити таке. Актуальність прискорення робіт із створення національних україномовних тезаурусів як загального, так і професійних спрямувань зумовлена подальшими інтеграційними процесами вітчизняного освітнього простору у світовий. При цьому національний тезаурус професійної української мови повинен бути адаптованим та/або тотожним загальносвітовим тезаурусам (на сьогодні досить поширеними є англомовні тезауруси, адже постійно зростає кількість білінгвальних іноземних студентів, які окрім національної, володіють додатково англійською мовою, а також бути онлайн та з відкритим доступом. Це потребуватиме укладання англо-українського тлумачних словників професійних термінів різних сфер, що з одного боку покращуватиме процеси адаптації іноземних студентів до україномовної професійної освіти, а з іншого боку сприятиме формуванню україномовного професійного тезаурусу тотожного із світовими тезаурусами, що покращить комунікації вітчизняного освітнього простору зі світовим. Також для можливості залучення вітчизняного ЗВО до ресурсів багатомовного тезаурусу MeSH (Medical Subject Headings) необхідно здійснити заходи, щоб він став також україномовним та мав відкритий доступ для усієї медичної спільноти (освіта, наука, фахівці-мовники, фахівці-професіонали) в онлайн режимі і права на нього повинні бути за нашою країною.

Питання створення нових слів, термінів та їх нових значень не втрачатиме своє актуальності, а тому потреба у подальших дослідженнях тільки зростатиме.

Список використаних джерел

ABC THESAURUS. Взято з <https://ukrainian.abcthesaurus.com/>.

Андрусенко, Т. (2007). Управление знаниями в учебном процессе на основе тезаурусов. *E-Learning World*, 1, 56-62. Взято з <https://hr-portal.ru/article/upravlenie-znaniyami-v-uchebnom-processe-na-osnove-tezaurusov>.

Величко, Л. (2014). Тезаурус як засіб семантизації наукових понять. *Біологія і хімія в рідній школі*, 2, 40-42. Взято з <https://core.ac.uk/download/pdf/32307153.pdf>.

Дев'ятко, Ю. С. (2021). *Типологія стоматологічної термінології в українській і англійській мовах та її лексикографічне відтворення*. (Дис. канд. філол. наук). Київ.

Ковалів, Ю. І. (Ред.). (2007). Тезаурус. *Літературознавча енциклопедія* (Т. 2: М-Я, с. 465). Київ: Академія. Взято з <https://archive.org/details/literaturoznachat2/page/n2/mode/1up?view=theater>.

Луков, Вал. А., Луков, Вл. А. (2004) Тезаурусний підход в гуманитарних науках. *Гуманитарные науки: теория и методология*, 1, 93-100.

Мова.info. Лінгвістичний портал. Взято з <http://www.mova.info/Page.aspx?l1=61>.

- Огнев'юк, В. О., Сисоєва, С. О., Хоружа, Л. Л., Соколова, І. В., Кузьменко, О. М., Мороз, О. О. (2012). *Освітологія: витоки наукового напрямку*. Київ: ВП «Едельвейс».
- Павленко, Т. (2010). *Тезаурус MeSH як основа лінгвістичного забезпечення АБІС медичних бібліотек*. Взято з <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/310/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D1%83%D1%80%D1%83%D1%81%20MeSH.pdf>.
- Пошук слів у тезаурусі*. Взято з <https://support.microsoft.com/uk-ua/office/> ... =UA.
- Сірук, О. Б. (2006). *Тезаурус дієслів української мови: лінгвістичні проблеми та методика конструювання*. (Дис. канд. філол. наук). Київ.
- Словарь українських синонімів онлайн*. Взято з <https://imgur.com/gallery/xMhNP>.
- Словник української мови*. Академічний тлумачний словник. (1970-1980). Взято з <http://sum.in.ua/s/tezaurus>.
- Тезаурус. Словопедія. *Словник іноземних соціокультурних термінів*. Взято з <http://slovopedia.org.ua/39/53410/260968.html>.
- Тезаурус MeSH (Medical Subject Headings)*. Взято з <https://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>.
- Філюк, Л. М. (2016). Моделювання тезаурусу української медичної термінології. *Мова*, 25, 94-98.

References

- ABC THESAURUS*. Retrieved from <https://ukrainian.abcthesaurus.com/> [in Ukrainian].
- Andrusenko T. (2007) Upravlenie znaniyami v uchebnom protsesse na osnove tezaurosov. [Knowledge management in the educational process based on thesauri]. *E-Learning World*, 1, 56-62 [in Russian].
- Deviatko, Yu. S. (2021). *Typolohiia stomatolohichnoi terminolohii v ukrainskii i anhliiskii movakh ta yii leksykohrafichne vidtvorennia [Typology of dental terminology in Ukrainian and English languages and its lexicographic reproduction]*. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Filiuk, L. M. (2016). Modeliuvannya tezaurusu ukrainskoi medychnoi terminolohii [Modeling of the thesaurus of Ukrainian medical terminology]. *Mova [Language]*, 25, 94-98 [in Ukrainian].
- Kovaliv, Yu. I. (Ed.). (2007). Tezaurus. [Thesaurus]. *Literaturoznachcha entsyklopediia [Literary encyclopedia]* (Vol. 2: M-Ya, p. 465). Kyiv: Akademiia [in Ukrainian].
- Lukov, Val. A., & Lukov, VI. A. (2004). Tezaurusnyiy podhod v gumanitarnyih naukah [Thesaurus approach in the humanities]. *Gumanitarnyye nauki: teoriya i metodologiya [Humanities: theory and methodology]*, 1, 93-100 [in Russian].
- Mova.info. [Language.info]*. Lnhvistychnyi portal. Retrieved from <http://www.mova.info/Page.aspx?l1=61> [in Ukrainian].
- Ohneviuk, V. O., Sysoieva, S. O., Khoruzha, L. L., Sokolova, I. V., Kuzmenko, O. M., & Moroz, O. O. (2012). *Osvitohiia: vytoky naukovoho napriamu [Osvitology: the origins of the scientific field]*. Kyiv: Edelweis [in Ukrainian].
- Pavlenko, T. (2010). *Tezaurus MeSH yak osnova lnhvistychnoho zabezpechennia ABIS medychnykh bibliotek [MeSH thesaurus as a basis for linguistic support of ABIS medical libraries]*. Retrieved from <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/310/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D1%83%D1%80%D1%83%D1%81%20MeSH.pdf> [in Ukrainian].
- Poshuk sliv u tezaurosi [Search for words in the thesaurus]*. Retrieved from <https://support.microsoft.com/uk-ua/office/> ... =UA [in Ukrainian].
- Siruk, O. B. (2006). *Tezaurus diiesliv ukrainskoi movy: lnhvistychni problemy ta metodyka konstruiuvannya [Thesaurus of verbs of the Ukrainian language: linguistic problems and methods of construction]*. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].

- Slovar ukrainskykh synonymiv onlain [Dictionary of Ukrainian synonyms online]. Retrieved from <https://imgur.com/gallery/xMhNP> [in Ukrainian].*
- Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. Akademichnyi tlumachnyi slovnyk (1970-1980). Retrieved from <http://sum.in.ua/s/tezaurus>. [in Ukrainian].*
- Tezaurus [Thesaurus]. Slovopediia. Slovnyk inshomovnykh sotsiokulturnykh terminiv [Slovopedia. Dictionary of foreign sociocultural terms]. Retrieved from <http://slovopedia.org.ua/39/53410/260968.html>. [in Ukrainian].*
- Tezaurus MeSH (Medical Subject Headings) [Thesaurus MeSH. (Medical Subject Headings)]. Retrieved from <https://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>. [in Ukrainian].*
- Velychko, L. (2014). Tezaurus yak zasib semantyzatsii naukovykh poniat [Thesaurus as a means of semanticization of scientific concepts]. *Biolojiia i khimiia v ridnii shkoli [Biology and chemistry in the native school]*, 2, 40-42 [in Ukrainian].*

SKIBUN N.

Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

NATIONAL THESAURUSES OF SUBJECT BRANCHES AS AN IMPORTANT TOOL OF PROFESSIONAL SPEECH TRAINING OF FOREIGN STUDENTS IN INSTITUTIONS IN INSTITUTIONS

The article considers the importance and necessity of formation and use of Ukrainian-language specialized thesaurus resources in various fields, which will act as an effective tool for professional speech training of foreign students in higher medical institutions not only in basic higher education, but also in new continuing education, education (for life). The urgency of accelerating work on the creation of national Ukrainian-language thesauri of both general and professional orientations, which is due to further integration processes, when domestic free economic zones are included in the training of specialists for the global labor market. Therefore, it is necessary to create a national Ukrainian-language thesaurus, which must be adapted and / or identical to global thesauri (today English-language thesauri are quite common for the world labor market and the world educational space). There is a further increase in intersectoral relationships that increase the lexical and semantic load on existing dictionaries, words, and terms, as well as the growing number of new words, terms and definitions in terms of entering the digital (cybernetic) component in all areas. In addition, the number of bilingual foreign students is growing every year, who, in addition to the national language, also speak English, which increases the level of their competencies. That is why it is necessary to compile English-Ukrainian explanatory dictionaries of professional terms in various fields, which on the one hand will improve the adaptation of foreign students to Ukrainian-language vocational education, and on the other hand, will promote the formation of Ukrainian-language professional thesaurus in the context of world thesauri. Concerning the medical field, first of all it is necessary to take measures to ensure that the multilingual MeSH (Medical Subject Headings) thesaurus also becomes Ukrainian-speaking and has open access for the entire medical community (education, science, broadcasters, professionals) online. In addition, this resource can be taken as a basis, creating additional thesauri at the national level, where the rights to them will be for our country, which will allow free use of available resources. In addition, it is necessary to unite the efforts of domestic scientists (broadcasters, professionals) to create a Ukrainian thesaurus in professional areas of high quality and deep content.

Key words: *Ukrainian language as a foreign language, words, terms, interpretation, dictionary, thesaurus*

Стаття надійшла до редакції 30.09.2021 р.